

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
İQTİSADİYYAT NAZİRLİYİ YANINDA
DÖVLƏT VERGİ XİDMƏTİ

GƏLƏCƏYİMİZİ QORUYAQ

QEYRİ-FORMAL MƏŞĞULLUĞA SON QOYAQ

*Bu bukletdə qeyri-formal məşğulluğun
nə olduğu, onun yaratdığı mənfi nəticələr və
bu halların qarşısının alınması yolları
haqqında məlumat verilir.*

Qeyri-formal məşğulluq nədir?

Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsinə əsasən əmək müqaviləsi (kontrakt) və ya Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinə uyğun olaraq mülki hüquqi müqavilə bağlanılmadan müəyyən fəaliyyətin yerinə yetirilməsi, Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsinə uyğun olaraq sahibkarlıq fəaliyyətinin və mülkiyyətində olan kənd təsərrüfatına yararlı torpaqdan istifadənin rəsmiləşdirilmədən həyata keçirilməsi, eləcə də “Ailə kəndli təsərrüfatı haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq yerli özünüidareetmə orqanlarında uçota durmadan ailə kəndli təsərrüfatının təşkili nəticəsində qazanc (gəlir) əldə edilməsi qeyri-formal məşğulluq hesab olunur.

Unutmayaq ki, qeyri-formal məşğulluq insanların gələcəkdə sabit gəlirdən, sosial müdafiədən və hüquqlarından məhrum olmasına səbəb olur. Bu mənfi halların qarşısını almaq üçün əmək münasibətləri mütləq rəsmiləşdirilməli, sahibkarlıq və ya digər fəaliyyət qanunvericiliyə uyğun qaydada qeydiyyatda alınmalıdır.

Əmək münasibətlərinin rəsmiləşdirilməsi

Əmək müqaviləsi hansı halda hüquqi qüvvəyə minir?

Əmək müqaviləsi və ya ona edilən dəyişiklik tərəflərin gücləndirilmiş elektron imzası ilə imzalandıqda, son imzalanma tarixindən etibarən bağlanmış (və ya dəyişdirilmiş) hesab olunur və hüquqi qüvvəyə minir.

Əmək müqaviləsi bağlandıqda işçinin hansı hüquqları yaranır?

- Minimum əməkhaqqı almaq hüququ.
- Gündəlik 8 saatlıq iş vaxtı hüququ.
- Əmək məzuniyyətindən istifadə hüququ.
- İstehsalatda baş vermiş bədbəxt hadisələr və peşə xəstəlikləri nəticəsində peşə əmək qabiliyyətinin itirilməsi hallarında icbari sığorta hüququ.
- Xəstəlik və işdən çıxma müavinətlərinin tam həcmdə almaq hüququ.
- Gələcəkdə layiqli əmək pensiyası almaq imkanı.
- İpoteka və digər kreditlərdən istifadə etmək imkanı.
- Hüquqlarını məhkəmədə müdafiə etmək hüququ.

Əmək müqaviləsi hüquqi qüvvəyə minmədən işçilərin işə cəlb edilməsinə görə hansı məsuliyyət tədbirləri tətbiq edilir?

İşəgötürən fəaliyyətində risklərin yaranmaması, maliyyə itkiləri, cərimə və sanksiyalarla üzləşməməsi üçün qüvvədə olan qanunvericiliyin tələblərinə əməl etməli və əmək münasibətlərini qanunvericiliyə uyğun qaydada rəsmiləşdirməlidir.

- Vergi Məcəlləsinin 58.10-cu maddəsinə əsasən Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş qaydada əmək müqaviləsi (kontraktı) hüquqi qüvvəyə minmədən işəgötürən tərəfindən fiziki şəxslərin hər hansı işlərin (xidmətlərin) yerinə yetirilməsinə cəlb edilməsi yolu ilə onların gəlirlərinin gizlədilməsinə (azaldılmasına) şərait yaradıldığına görə işəgötürənə, habelə bu Məcəllənin 220.10-cu maddəsinə uyğun olaraq aparıcılıq, çalğıçılıq, rəqqaslıq, aşıqlıq, məzhəkəçilik və digər oxşar fəaliyyətlə məşğul olan şəxslərin, foto, audio-video sahəsində məşğul olan şəxslərin və işə obyektlərində müştərilərə xidmət göstərən fiziki şəxslərin (ofisiantın) fəaliyyətə başlayanadək, “Sadələşdirilmiş vergi üzrə sabit məbləğin, məcburi dövlət sosial sığorta və icbari tibbi sığorta haqqının ödənilməsi haqqında qəbz” əldə edilmədən işlərin yerinə yetirilməsinə cəlb edilməsinə görə vergi orqanında uçotda olan sifarişçiyə hər bir belə şəxs üzrə birinci dəfə yol verdikdə **2.000 manat**, ikinci dəfə yol verdikdə **4.000 manat**, üç və daha çox dəfə yol verdikdə **6.000 manat** məbləğində maliyyə sanksiyası tətbiq edilir.
- İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 192.1-ci maddəsinə əsasən əmək müqaviləsi (kontraktı) hüquqi qüvvəyə minmədən işəgötürən tərəfindən fiziki şəxsləri hər hansı işlərin (xidmətlərin) yerinə yetirilməsinə cəlb edilməsinə görə fiziki şəxslər **1.000** manatdan **2.000** manatadək miqdarda, vəzifəli şəxslər **3.000** manatdan **5.000** manatadək miqdarda, hüquqi şəxslər **20.000** manatdan **25.000** manatadək miqdarda inzibati cərimə edilir.

- Cinayət Məcəlləsinin 162-1.1-ci maddəsinə görə əmək müqaviləsi (kontraktı) hüquqi qüvvəyə minmədən xeyli sayda (yeni 10 nəfər və ondan çox olan) işçilərin hər hansı işlərin (xidmətlərin) yerinə yetirilməsinə cəlb edilməsinə görə **7.000** manatdan **10.000** manatadək miqdarda cərimə və ya 2 ilədək müddətə islah işləri və ya 2 ilədək müddətə azadlığın məhdudlaşdırılması və ya 2 ilədək müddətə azadlıqdan məhrumetmə ilə cəzalandırılır. Eyni əməllərin təkrar törədilməsi isə 3 ilədək müddətə azadlığın məhdudlaşdırılması və ya 3 ildən 7 ilədək müddətə azadlıqdan məhrumetmə ilə cəzalandırılır.

Qeyd: Cinayət Məcəlləsinin 162-1.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş əməli törətmiş şəxs Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş qaydada işçiləri ilə əmək müqaviləsi bağladıqda, habelə ödəməkdən yayındırılmış vergiləri, işsizlikdən sığorta, icbari tibbi sığorta və məcburi dövlət sosial sığorta haqlarını tamamilə ödədikdə cinayət məsuliyyətindən azad edilir. Şəxs bu qeyddə nəzərdə tutulmuş qaydada cinayət məsuliyyətindən yalnız bir dəfə azad edilir.

Sahibkarlıq subyektlərinin vergi uçotuna alınması

Sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan fiziki şəxslər vergi uçotuna alınmaq üçün "Fiziki şəxsin uçotu haqqında ərizə" ilə birlikdə şəxsiyyətini təsdiq edən sənədi (Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi vasitəsilə əldə edilməsi mümkün olduqda ərizəçidən tələb edilmir) ərazi prinsipi nəzərə alınmaqla "ASAN Xidmət" mərkəzlərinə, KOB evlərinə və ya "ASAN Xidmət" mərkəzləri mövcud olmayan inzibati rayon vahidlərində yerləşən Dövlət Vergi Xidmətinin vergi ödəyicilərinə xidmət mərkəzlərinə təqdim etməlidirlər.

Torpaq mülkiyyətçilərinin və ailə kəndli təsərrüfatlarının başçılarının fəaliyyətinin rəsmiləşdirilməsi

Torpaq mülkiyyətçiləri uçota alınmaq üçün "Fiziki şəxsin uçotu haqqında ərizə" ilə birlikdə aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:

- torpağa mülkiyyət hüququnu təsdiq edən sənədin (akt, şəhadətnamə və ya qeydiyyat vəsiqəsi) surəti;
- "Torpaq sahəsinin planı və ölçüsü"nün surəti.

Ailə kəndli təsərrüfatının başçıları isə uçota alınmaq üçün "Fiziki şəxsin uçotu haqqında ərizə" ilə birlikdə bələdiyyə orqanlarında təsərrüfatın uçota götürülməsi barədə başçıya və ailə üzvlərinə verilmiş vəsiqənin surətini təqdim etməlidirlər.

Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi vasitəsilə əldə edilməsi mümkün olan sənədlər ərizəçidən tələb edilmir.

Sənədlər torpağın yerləşdiyi ərazi prinsipi nəzərə alınmaqla müvafiq vergi orqanına təqdim edilir.

Qeyri-formal məşğulluğun ləqallaşdırılması sahəsində nəzarəti hansı orqanlar həyata keçirir?

- Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi;
- Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi;
- Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi.

Dövlət Vergi Xidmətinə müraciət və ya şikayət etmə qaydaları

Dövlət Vergi Xidmətinə aşağıdakı üsullarla müraciət və ya şikayət edə bilərsiniz:

- **Elektron qaydada:**

- "İnternet Vergi İdarəsi" portalında hər bir istifadəçi üçün yaradılmış elektron kabinet vasitəsilə.
- Dövlət Vergi Xidmətinin rəsmi internet sahifəsində (www.taxes.gov.az) "Müraciət" bölməsinin "Onlayn müraciət" alt bölməsindən "Dövlət Vergi Xidmətinə müraciət" elektron xidməti vasitəsilə.

- **Poçt vasitəsilə:** AZ1029, Bakı şəhəri, Nizami rayonu, Keşlə qəsəbəsi, Heydər Əliyev prospekti, 155, Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinə məktub göndərməklə.

- **Şəxsən:** Dövlət Vergi Xidmətinin inzibati binasına müraciət etməklə və ya inzibati binada yerləşən poçt qutusundan istifadə etməklə.

- **Telefon vasitəsilə:** İqtisadiyyat Nazirliyinin Çağrı Mərkəzinin "195-1" nömrəsinə zəng etməklə.

QEYD ÜÇÜN

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

MALİYYƏ SANKSİYALARI VƏ DİGƏR MƏSULİYYƏT TƏDBİRLƏRİ BARƏDƏ

Əmək müqaviləsi hüquqi qüvvəyə minmədən işçilərin işə cəlb edilməsinə görə maliyyə sanksiyaları və digər məsuliyyət tədbirləri barədə məlumatı aşağıdakı QR-kodları oxudub əldə edə bilərsiniz.

İnzibati Xətalər
Məcəlləsi

Cinayət
Məcəlləsi

Vergi
Məcəlləsi

AZ1029, Azərbaycan, Bakı, Heydər Əliyev prospekti, 155
Tel.: (+994 12) 403 89 70; Faks: (+994 12) 403 89 71
E-poçt: office@taxes.gov.az

www.taxes.gov.az

